

Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga

Mgr. Barbora Ugorová

*Aktualizované vydanie
máj 2023*

Obsah

Úvod	3
Začínajúci školský špeciálny pedagóg	4
Štandardy odborných činností školského špeciálneho pedagóga.....	5
Kvalifikačné predpoklady školského špeciálneho pedagóga	6
Školský špeciálny pedagóg ako pedagogický zamestnanec	7
Týždenný pracovný čas ŠŠP.....	8
Miestnosť ŠŠP	9
Školský špeciálny pedagóg ako člen školského podporného tímu	9
Klientela ŠŠP.....	11
Minimálne diagnostické štandardy v správach z poradenských zariadení.....	11
Dĺžka a špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ.....	12
Spolupráca školy / ŠŠP s rodinou	13
Náplň práce školského špeciálneho pedagóga	14
Špecifiká práce ŠŠP v materskej škole	15
Špecifiká práce ŠŠP v základnej škole.....	16
Špecifiká práce ŠŠP na strednej škole	16
Predmety špeciálnopedagogickej podpory.....	17
Kompenzačné pomôcky.....	18
Individuálny vzdelávací program – ako na to?.....	18
Integrácia či inklúzia?.....	21
Možnosti ďalšieho vzdelávania a rozvíjania detí	22
Profesijný rozvoj ŠŠP	25
Možnosti ďalšieho vzdelávania pre ŠŠP	26
Nevyhnutná administratíva.....	27
Dokumentácia individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP	28
Záver	29
Používané skratky.....	30
Použité zdroje	31
Odporúčaná literatúra a online zdroje	31

Úvod

Dostáva sa Vám do rúk Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga. Príručka rozsahom celkom útlá, avšak obsahovo ašpirujúca byť veľkým pomocníkom všetkým kolegyniam a kolegom, ktorí sa po prvýkrát nachádzajú v pozícii školského špeciálneho pedagóga. Je plná internetových odkazov, ktoré Vás pošlú na desiatky ďalších informácií na relevantných webových stránkach.

Žijeme v časech informácií. Ľahko dostupných, doslova na pár kliknutí. V neobmedzenom množstve. Kedykoľvek. Sú však roztrúsené v online priestore a nájsť jednoduchý údaj, inštrukciu, ktoré sú zároveň aj aktuálne, môže paradoxne zabrať viac času, ako máme k dispozícii.

V školách a školských zariadeniach pribúdajú žiaci s rozmanitým spektrom odlišností a ich najrôznejších kombinácií. Na základe tohto faktu a vďaka novele Školského zákona 245/2008 Z.z. sa rozširujú učiteľské zbory o školské podporné tímy, prípadne odborných a ďalších pedagogických zamestnancov, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby každé dieťa s jeho najbližším okolím dostalo pomocnú ruku včas.

Školský špeciálny pedagóg je jedným z prvých odborníkov, ktorý má možnosť v úzkej spolupráci s učiteľmi a odbornými kolegami v škole zachytiť varovné signály, podchytiť a začať rozvíjať silné stránky žiaka, a tak zastaviť blížiace sa riziko možných zlyhaní, frustrácií na stranách všetkých zúčastnených aktérov vzdelávania a výchovy dieťaťa/žiaka.

Toto všetko predpokladá pripraveného človeka, zručného nielen v odborných činnostiach, ale aj v komunikácii s deťmi a žiakmi, ich okolím a v neposlednom rade aj s kolegami.

Manuál nadväzuje na štandardy Odborné činnosti školského špeciálneho pedagóga a zároveň pamätá na pomerne veľkú skupinu špeciálnych pedagógov, ktorých vďaka európskym projektom realizovaným prostredníctvom NIVAM-u (MPC) mohli školy zamestnať.

Podobne ako Manuál začínajúceho školského psychológa, rovnako z dielne VÚDPaP, je táto príručka otvorená priebežnej aktualizácii kvôli zmenám v legislatíve (čo odporúčame priebežne sledovať a aktívne sa zapájať do pripomienkovania), novým odborným poznatkom, ako aj spätnej väzbe z praxe.

Cieľom predkladaného materiálu je, aby rovnakú podporu dostali nielen deti a žiaci, ale aj tí, ktorí ich rastom, vzdelávaním a výchovou sprevádzajú naprieč celým našim Slovenskom.

Začínajúci školský špeciálny pedagóg

Po prvej vlne pandémie ochorenia covid 19 sa VÚDPaP prihovoril začínajúcim školským špeciálnym pedagógom v krátkom informačnom materiáli nasledujúcimi slovami, ktoré považujeme za aktuálne a prínosné aj v tomto, o niečo obsažnejšom manuáli.

Začiatky v novej práci alebo na novej pracovnej pozícii sú vždy náročné, preto Vám chceme navrhnúť pár odporúčaní, ktoré Vám ich môžu uľahčiť.

Čím začať? V prvom rade je potrebné, aby ste mali jasno v tom, čo sa od Vás očakáva. Požiadavky vedenia školy na školského špeciálneho pedagóga sa môžu líšiť podľa priorít školy. Ako veľmi dobrá prax sa ukazuje pri predstavení školského špeciálneho pedagóga pedagogickému zboru, aby riaditeľ/riaditeľka oznámil/a, čo od Vás môžu kolegovia očakávať a je prínosné, ak svoje očakávania vyslovia aj oni.

V rámci adaptačného vzdelávania, ktoré trvá spravidla rok, budete vedení tak, aby ste po jeho ukončení mohli pôsobiť na pozícii samostatný školský špeciálny pedagóg. Dovtedy je Vaša odborná práca pod dohľadom uvádzajúceho zamestnanca.

Oboznámte sa s chodom školy a jej fungovaním. Najmä pracovný a organizačný poriadok Vám okrem vlastných povinností pomôže získať prehľad o systéme práce a rolách v škole, ktoré môžete v prípade potreby efektívne využiť. Zistíte, čo robia a aká je náplň práce Vašich nových kolegov v školskom podpornom tíme - napr. školský psychológ, výchovný poradca, kariérový poradca, vedúci metodických združení a predmetových komisií, a pod.

Dôkladne si preštudujte dokumentáciu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V správach z diagnostických vyšetrení nájdete základné podklady pre prácu so žiakmi, ale aj pre konzultácie s učiteľmi.

Zistíte, ktoré zariadenia poradenstva a prevencie máte vo svojom okolí a majte prehľad o nimi poskytovaných službách. Zatelefonujte, alebo si dohodnite osobné stretnutie, na ktorom sa predstavíte a zhodnete na ďalšej spolupráci. Rovnako sa oboznámte s podpornými skupinami alebo organizáciami, ktoré sa venujú deťom/žiakom a ich rodinám so špecifickými problémami.

Podrobne sa oboznámte so základnou legislatívou ohľadom procesu vzdelávania žiakov v integrácii.

Vytvorte si plán vlastnej práce, na základe požiadaviek vedenia školy, s pomocou uvádzajúceho zamestnanca. Dohodnite si stretnutie s ďalšími odbornými zamestnancami v škole.

Na čo si dať pozor a na koho sa obrátiť? Častým dôvodom chýb začínajúcich zamestnancov je kombinácia nedostatku praktických skúseností a snaha robiť svoju prácu čo najlepšie a najrýchlejšie. Je veľmi dôležité uvedomiť si, že na každú otázku nemusíte odpovedať hneď. Môže sa stať, že v istej situácii nebudete vedieť poradiť ani žiakom, ani kolegom, ani rodičom. Je v poriadku vypýtať si čas na konzultáciu aj s inými odborníkmi a poskytnúť neskôr relevantnú odpoveď. Zároveň si však uvedomte, že nie ste „sám vojak v poli.“ Máte možnosť obrátiť sa na svojho uvádzajúceho zamestnanca, skúsenejších kolegov v multidisciplinárnom tíme alebo odborných zamestnancov zariadení poradenstva a prevencie.

Pri riešení ťažkostí konkrétnych žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami si dôkladne prečítajte poslednú správu z diagnostického vyšetrenia. Ak uznáte za potrebné, konzultujte problém s odbornými zamestnancami, ktorí žiaka vyšetřovali, v správe na nich určite nájdete kontakt.

Základom spolupráce v prospech žiaka sú dobré vzťahy. Cielene budujte dobré profesionálne vzťahy s kolegyňami a kolegami, s rodičmi a aj s deťmi/žiakmi. Vzájomná dôvera je základom pre pomáhajúci vzťah. Dbajte na to, aby ste nenaštrbili dôveru žiakov, rodičov a kolegov k Vám a Vaša práca bude príjemnejšia a efektívnejšia.¹

Štandardy odborných činností školského špeciálneho pedagóga

Ak si otvoríme slovník cudzích slov a vyhľadáme slovo „štandard“ a upresníme si jeho význam, ktorý pravdepodobne všetci poznáme či používame v bežnej reči. *štandard* je ustálená, normálna miera, stupeň ako základ hodnotenia niečoho: napr. životný štandard, alebo štandard vedomostí. Prípadne slovu môžeme rozumieť ako bežnej ustálenej miere, vzoru, podľa ktorého sa riadi výroba tak, aby sa vyrábali výrobky určitého typu, kvality, zloženia alebo rozmerov. (Slovník cudzích slov, SPN 1997). Následne štandardizácia je jednotná úprava, normovanie a prívlastok štandardný majú jednotné, ustálené činnosti.

V poradenstve a prevencii v školstve donedávna chýbal dôležitý oporný bod – jednotné štandardy odborných a odbornovo-metodických činností. Štandardy boli tvorené v záujme detí a ich rodín, ale nositeľom tejto zmeny sú všetci odborní a pedagogickí zamestnanci v školách a školských zariadeniach, a teda sú výsledkom práce mnohých interných a externých odborníkov a odborníčok z oblastí manažmentu škôl a školských zariadení, psychológie, školskej psychológie, klinickej psychológie, špeciálnej a sociálnej pedagogiky, logopédie, raného poradenstva, či prevencie. Okrem odborných a pedagogických zamestnancov z rezortu školstva VÚDPaP spolupracoval s platformami rodičov, zástupcami akademickej sféry a kolegami z iných rezortov. Zároveň mali všetci odborní a pedagogickí zamestnanci možnosť pripomienkovať návrhy štandardov, vďaka čomu sme získali a individuálne posudzovali takmer 2500 pripomienok.

Publikované návrhy štandardov² majú viesť k záruke, že deti s rozmanitými potrebami a ich rodiny dostanú na celom Slovensku rovnako kvalitnú starostlivosť.

VÚDPaP vytvoril v období od júna 2019 do septembra 2022 návrh výkonových štandardov výchovného poradenstva v rámci národného projektu Štandardy. V prvej fáze tvorby štandardov boli definované odborné činnosti prostredníctvom procesných krokov (od decembra 2019 do

---

¹ [16419.pdf \(minedu.sk\)](#)

² Aktuálne sú všetky návrhy výkonových štandardov výchovného poradenstva odovzdané na MŠVVaŠ, kde prebieha vnútorné pripomienkové konanie.

októbra 2022 zverejnené ako „procesné štandardy“). Pomenovanie procesných krokov slúžilo ako podklad pre vznik obsahových a výkonových štandardov.

Výkonové štandardy tak vychádzajú z procesných štandardov a zároveň ich nahrádzajú. Vznikli doplnením špecifik výkonu odborných činností, a rozdelením procesných krokov na „administratívne riadiace činnosti“ a „výkony odborných činností“. Nájdete ich tu: [vykony-odbornych-cinnosti.pdf \(vudpap.sk\)](https://vudpap.sk/vykony-odbornych-cinnosti.pdf)

Zoznam výkonových štandardov:

1. Úvod do odbornej starostlivosti
2. Diagnostika
3. Depistáž
4. Poradenstvo
5. Rané poradenstvo
6. Kariérová výchova a kariérové poradenstvo v poradenskom zariadení
7. Krízová intervencia
8. Rehabilitácia/Reedukácia
9. Terapia
10. Prevencia
11. Odborné činnosti školského psychológa
12. Odborné činnosti školského špeciálneho pedagóga
13. Odborné činnosti školského logopéda
14. Odborné činnosti sociálneho pedagóga v škole
15. Odborné činnosti liečebného pedagóga v škole
16. Kariérová výchova a kariérové poradenstvo pre školy
17. Odborné činnosti v špeciálnych výchovných zariadeniach
18. Supervízia
19. Odborné konzílium
20. Koordinácia odbornej starostlivosti o klienta
21. Koordinácia činnosti multidisciplinárneho tímu

Štandardy nie sú nástrojom kontroly, ale sú pomôckou každému odbornému a pedagogickému zamestnancovi v posúdení dosahovania odbornej úrovne svojej práce.

Kvalifikačné predpoklady školského špeciálneho pedagóga

Týmito predpokladmi sa zaoberá Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

173/2023 Z. z.³ § 1 (1) h) Kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti pedagogického zamestnanca v kategórii školský špeciálny pedagóg nájdete tu: [vyhlasene znenie 5530385-2.pdf \(slov-lex.sk\)](#)

Školský špeciálny pedagóg ako pedagogický zamestnanec

Podľa zákona 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch §19 spadá školský špeciálny pedagóg do kategórie pedagogických zamestnancov a podľa § 21 (3) : Školský špeciálny pedagóg v škole a školskom zariadení okrem zariadenia poradenstva a prevencie

- a) vykonáva diagnostickú činnosť okrem diagnostickej činnosti na účel zaradenia dieťaťa/žiaka do triedy/školy pre deti/žiakov so ZZ alebo s nadaním a na účel vypracovania správy z odborného vyšetrenia,
- b) poskytuje odbornú pomoc a špeciálnopedagogické poradenstvo deťom a žiakom v rámci špeciálno-pedagogickej intervencie,
- c) poskytuje špeciálno-pedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom, metodickú podporu pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom príslušnej školy alebo príslušného školského zariadenia,
- d) poskytuje deťom, žiakom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom príslušnej školy alebo príslušného školského zariadenia pomoc a poradenstvo pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov,
- e) poskytuje súčinnosť zariadeniu poradenstva a prevencie,
- f) podieľa sa na tvorbe individuálneho učebného plánu,
- g) vykonáva priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť,
- h) podporuje spoluprácu pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami a ďalšími odborníkmi, fyzickými osobami a právnickými osobami.⁴

³ 173/2023 Z.z. - Vyhláška Ministerstva školstva, ved... - SLOV-LEX

⁴ Do 31.8.2019 bol školský špeciálny pedagóg podľa zákona 317/2009 Z.z. zaradený do kategórie odborný zamestnanec, z čoho vyplývalo, že medzi jeho povinnosti nepatrilo vykonávanie pedagogických dozorov počas prestávok, prípadne v školskej jedálni (aktuálne upravené v § 8 Vyhlášky č. 320/2008 Z. z. Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o základnej škole "školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec alebo poučený zamestnanec, ktorý nie je pedagogickým zamestnancom, môže vykonávať dozor, ak škola nedokáže zabezpečiť vykonávanie dozoru iným pedagogickým zamestnancom."), suplovanie na vyučovacích hodinách za chýbajúcich učiteľov, či účasť na exkurziách školy. Ak mal však školský špeciálny pedagóg v náplni práce vyučovanie predmetov špeciálnopedagogickej podpory, školy museli túto skutočnosť riešiť dvomi pracovnými úväzkami a zmluvami, pre odborného a pedagogického zamestnanca. V praxi sa zmena prechodu na výlučne pedagogických zamestnancov stretla s istou nevôľou. Na túto skutočnosť by sa však dalo nazeráť ako na možnosť ŠŠP vidieť dieťa, žiaka, klienta aj v iných situáciách, ako len vo svojej kancelárii pri individuálnej intervencii, prípadne v malej skupine žiakov na neklasifikovanej hodine, napríklad RŠF. Pozorovanie je súčasťou odbornej práce ŠŠP, neoddeliteľnou a veľmi vzácnou príležitosťou poznať dieťa v neštruktúrovanom prostredí, vidieť ho kooperovať so spolužiakmi, sledovať aktivitu v neočakávanej situácii, sledovať spôsob jeho prípravy a práce na hodine. Skúsme tento fakt vziať ako možnosť komplexnejšieho porozumenia dieťaťu,

Činnosti, ktoré ŠŠP vykonáva, sú podrobnejšie uvedené v náplni práce nižšie.

Týždenný pracovný čas ŠŠP

Ustanovenie § 7 ods. 1 prvá veta zákona č. 138/2019 Z. z. určuje, čo sa považuje za týždenný pracovný čas pedagogického zamestnanca. Tento „tvorí čas, v ktorom pedagogický zamestnanec vykonáva priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť, a čas, v ktorom pedagogický zamestnanec vykonáva ostatné činnosti súvisiace s priamou výchovno-vzdelávacou činnosťou“. Rozsah priamej výchovno-vzdelávacej činnosti upravuje osobitný predpis, a to nariadenie vlády č. 201/2019 Z. z. o priamej výchovno-vzdelávacej činnosti. V zmysle § 1 ods. (1) nariadenia rozsah priamej výchovno-vzdelávacej činnosti pedagogického zamestnanca predstavuje jeho tzv. základný úväzok. V súlade s § 3 ods. (7) sa neustanovuje základný úväzok školského špeciálneho pedagóga.

Nie je možné stotožňovať pojmy týždenný pracovný čas a základný úväzok, a to z toho dôvodu, že pojem týždenný pracovný čas pedagogického zamestnanca tvorí tak čas trávený priamou výchovno-vzdelávacou činnosťou, ako aj čas, v rámci ktorého pedagogický zamestnanec vykonáva iné činnosti, ktoré sa samy o sebe nepovažujú za priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť, no s touto činnosťou súvisia. Činnosti, ktoré sa považujú za ostatné činnosti súvisiace s priamou výchovno-vzdelávacou činnosťou, sú uvedené v Čl. 14 ods. 1 písm. b) Vzorového Pracovného poriadku pre pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov škôl a školských zariadení č. 2020/8006:1-B2001, ktorý dňa 10. 02. 2020 vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Vzorový pracovný poriadok je dostupný na: <https://www.minedu.sk/sprievodne-dokumenty/>. Základný úväzok pedagogického a odborného zamestnanca tvorí iba jednu časť z týždenného pracovného času tohto zamestnanca. Zvyšnú časť tohto týždenného pracovného času tvoria ostatné činnosti súvisiace s priamou výchovno - vzdelávacou činnosťou.

Rozsah pracovného času zamestnanca pracujúceho vo verejnom záujme, pri odmeňovaní ktorého sa postupuje podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého sa postupuje aj v prípade odmeňovania pedagogických a odborných zamestnancov, upravuje Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2022 V zmysle Čl. II ods. 1 vyššej kolektívnej zmluvy **sa pracovný čas zamestnanca stanovuje na 37 a ½ hodín týždenne**. Zamestnanec zamestnaný v pracovnom pomere na tzv. plný úväzok je povinný odpracovať celý stanovený týždenný pracovný čas, t.j. je povinný v jednom týždni odpracovať 37 a ½ hodín. *Spôsob, akým zamestnávateľ rozvrhne pracovný čas zamestnanca, je už v kompetencii zamestnávateľa, ktorý ho upraví v príslušnom internom predpise. Miesto, kde si tento*

---

využitia aj neformálnych podmienok a času ako priestoru na odborné posúdenie správania sa žiaka. Vychádzajúc zo znenia zákona teda školský špeciálny pedagóg dokáže plnohodnotne zastúpiť chýbajúceho kolegu, toto by však malo byť **výnimočné**.

týždenný pracovný čas zamestnanec odpracuje, t.j. či na pracovisku alebo na inom vhodnom mieste, si zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú v pracovnej zmluve.

Miestnosť ŠŠP

Miestnosť školského špeciálneho pedagóga by mala byť jasne označená menom s kontaktnými údajmi a časovým rozvrhom. S bežným kancelárskym nábytkom, školskou lavicou a stoličkami, uzamykateľnou skrinkou na spisy (kvôli ochrane osobných údajov), počítačom/notebookom (s prípadnou možnosťou pracovať mimo školu), multifunkčným zariadením – skener, tlačiareň, kopírka. ŠŠP by mal mať k dispozícii mobilný telefón, ktorý zabezpečí jeho dostupnosť pre klientov - rodičov, pedagógov, odborných zamestnancov poradenských zariadení a ďalších inštitúcií. K dispozícii by mal byť aj relaxačný kútik s kobercom, vankúšmi alebo fit loptou. Súčasťou pracovne by mala byť aj špeciálnopedagogická knižnica, ktorú ŠŠP pravidelne obnovuje a rozširuje. K metodickým pomôckam ŠŠP patria napríklad kocky s obrazom písmen, tvrdá a mäkká kocka, bzučiak, kartičky so slabikami, slovami, obrázky na rozvíjanie komunikačných zručností, kartičky na vyvodzovanie sčítania, odčítania, násobenia, delenia, číselné osi, pomôcky na rozvoj jemnej motoriky, sensorický materiál (kinetický piesok, podložka s pieskom na písanie, hmatové loptičky, záťažová deka, ...), rytmické hudobné (Orffove) nástroje; akustické, tieňové pexeso, puzzle a pod. Potreby na písanie, kreslenie a modelovanie. Knihy pre deti, napr. knihy vhodné pre dyslektikov.

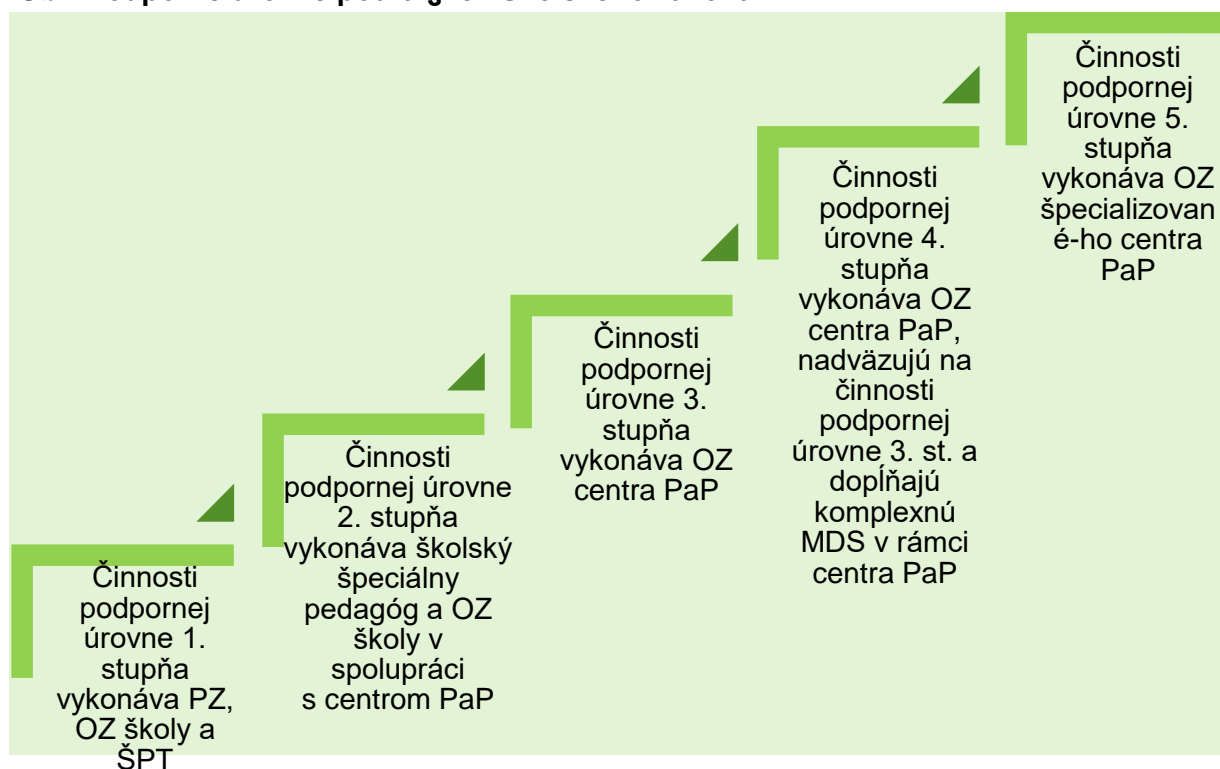
Školský špeciálny pedagóg ako člen školského podporného tímu

Novela Školského zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní prináša niekoľko významných novinek:

- zavádza nové pojmy ako školský podporný tím, multidisciplinárna spolupráca, koordinátor školského podporného tímu, podporné opatrenia, ...
- definuje princíp inkluzívneho vzdelávania,
- odborné činnosti v systéme poradenstva a prevencie sú podľa §131 Školského zákona vykonávané prostredníctvom podporných úrovní piatich stupňov.

Obr. Podporné úrovne podľa §131 Školského zákona

Novela zákona č. 138/2019 Z. z. o PZ a OZ v § 84a definuje školský podporný tím ako „*tím odborných zamestnancov a školského špeciálneho pedagóga príp. aj iných pedagogických zamestnancov*“. Zloženie ŠPT by malo odzrkadľovať potreby konkrétnej školy a je upravené riaditeľom školy vo vnútornom predpise po prerokovaní v pedagogickej rade, ak je zriadená.

MŠVVaŠ SR vychádzajúc z prijatej novely školského zákona vo februári 2022 zverejnilo popis jednotlivých podporných úrovní 1. – 5. stupňa⁵. Tvorba opisu jednotlivých stupňov bola koordinovaná VÚDPaP-om v spolupráci s odborníkmi z praxe. ŠPT predstavuje funkčné prepojenie medzi podpornými úrovňami 1. a 2. stupňa v prostredí školy a v prípade potreby zabezpečuje aj prepojenie so zariadeniami poradenstva a prevencie na podporných úrovniach 3., 4. a 5. stupňa.

Prácu školského podporného tímu v prostredí školy, ktorého súčasťou je aj školský špeciálny pedagóg, predstavujú autori Zuzana Krnáčová a Viktor Križo v dokumente *Multidisciplinárny prístup v školách - Školský podporný tím*. Ponúkajú v ňom ucelený pohľad na možnosti zabezpečenia efektívnej pomoci deťom a žiakom s cieľom uspokojiť rôznorodé potreby každého jednotlivca bez výnimky v rámci multidisciplinárnej spolupráce, ktorá zabezpečuje podporu nielen deťom a žiakom, ale zároveň aj pedagógom a zákonným zástupcom.

Nevyhnutnosťou a aktuálnou potrebou multidisciplinárneho prístupu pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov sa zaoberá odborný materiál *Multidisciplinárny prístup - Základné myšlienky a rámce*.

⁵ § 131 Zákona 245/2008 Z.z.; popis úrovní podpory: [Transformácia poradní | Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky \(minedu.sk\)](https://www.minedu.sk/)

No a v neposlednom rade VÚDPaP prostredníctvom NP Usmerňovať pre prax realizoval v priebehu rokov 2021 a 2022 tri akreditované inovačné vzdelávania s názvom Koordinácia školských podporných tímov, ktorý absolvovalo 321 účastníkov z radov odborných a pedagogických zamestnancov škôl. Po skončení vzdelávania bol vydaný veľmi užitočný metodický materiál *Školský podporný tím – teoretický a praktický sprievodca*⁶.

Klientela ŠŠP

Klientami školského špeciálneho pedagóga sú všetci aktéri vzdelávania v škole, kde pôsobi, to znamená deti, žiaci, ich zákonní zástupcovia (nielen rodičia, ale i pestúni, vychovávatelia a zamestnanci centier pre deti a rodinu, či tí, ktorí majú dieťa v osobnej starostlivosti), rovnako aj učitelia, pedagogickí asistenti. Teda aj tí, ktorých usmerňuje, pomáha a spolupracuje s nimi.

Tu by sme ale radi upozornili, že ŠŠP poskytuje špeciálnopedagogické intervencie všetkým deťom a žiakom, nielen tým so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, v spolupráci so školským zariadením poradenstva a prevencie. To znamená, že nielen deti s diagnostikovaným znevýhodnením, či poruchou by mali byť v centre záujmu, ale aj deti s rizikovým vývinom, ktoré je možné identifikovať (nielen) počas prvých mesiacov od začatia povinnej školskej dochádzky, napr. deti s odloženou školskou dochádzkou. Veľkú skupinu tvoria tiež deti, ktoré nežijú v štandardných, bežných podmienkach - deti vychovávané jedným rodičom, v striedavej starostlivosti, v náhradnej osobnej starostlivosti, deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou, či dočasne umiestnené do zariadení sociálno-právnej ochrany, deti v komplikovanom rozvodovom konaní rodičov, deti s traumou v anamnéze atď. Na tomto mieste nie je možné vymenovať všetky životné okolnosti, ktoré však významne ovplyvňujú možnosti prípravy na vyučovanie, schopnosť sústrediť sa a pracovať na hodinách. Dôležitá je neustála spolupráca s triednym učiteľom žiaka (podporná úroveň 1.stupňa), ktorý má tieto informácie a včasným preventívnym zásahom individuálnym alebo s celou triedou je možné predísť problematickému vývoju v školskej úspešnosti dieťaťa.

Minimálne diagnostické štandardy v správach z poradenských zariadení

Návrh minimálnych diagnostických štandardov pre špecifické poruchy učenia, poruchu aktivity a pozornosti a narušenú komunikačnú schopnosť je určený odborným zamestnancom školských zariadení poradenstva a prevencie. Poskytuje im prehľad a odporúčania k aktuálne používaným diagnostickým postupom a nástrojom pri najčastejšie sa vyskytujúcich zdravotných znevýhodneniach, ako aj pri deťoch s rizikovým vývinom. Cieľom tohto interného materiálu je zjednotiť postupy odborných zamestnancov (psychológa, špeciálneho pedagóga a logopéda) pri diagnostike a dosiahnuť vyššiu kvalitu výsledkov odbornej činnosti pre deti a žiakov.

⁶ https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2023/01/MANUAL_SPT_web.pdf

Tento materiál uvádzame so zámerom možnosti lepšieho porozumenia odborných záverov uvedených v diagnostických správach detí a žiakov z poradenských zariadení, s ktorými sa ŠŠP stretáva.

Priznanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb dieťaťa neprináša len pozitíva v podobe novej podpory, ale pre časť detí a ich rodín znamená negatívnu nálepku, ktorá môže deti stigmatizovať. Zároveň, do istej miery môže limitovať aj ich ďalší postup vo vzdelávaní, čo vedie časť rodičov k odmietaniu zaradenia ich dieťaťa do kategórie žiakov so špeciálnymi potrebami. „Nálepka“ špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, môže totiž podľa respondentov analýzy individuálnych rozhovorov To dá rozum znamenať pre časť detí prekážku pri prijímaní na vzdelávanie v bežných materských, základných alebo stredných školách. Ďalším dôvodom, ktorý môže viesť k odmietaniu alebo neoznámeniu diagnózy zo strany rodičov detí, je obava zo znižovania očakávaní učiteľov a učiteľiek voči nim. Respondenti rozhovorov taktiež poukazovali na skutočnosť, že časť učiteľov vníma žiakov so špeciálnymi potrebami ako „problematických“ a nazerá najmä na niektoré z „novších“ typov diagnóz (ako napríklad vývinové poruchy učenia) ako na účelovú snahu žiakov a rodičov uľahčiť si podmienky štúdia. Výrazne sa úskalia súčasného ponímania špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb prejavujú aj v prípade detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Súčasná definícia sociálne znevýhodneného prostredia vo vzdelávacích politikách priamo konštatuje viaceré „nedostatky“ na strane dieťaťa, ako napríklad nedostatočne rozvinuté mentálne, vôľové, emocionálne vlastnosti či nedostatočnú socializáciu, ktoré majú byť príčinou jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Podobné stigmatizujúce vnímanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, najmä z prostredia sociálne vylúčených rómskych lokalít, bolo prítomné aj u časti respondentov individuálnych rozhovorov z materských, základných aj stredných škôl.⁷

Dĺžka a špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ

V prípade potreby sa dĺžka vzdelávania žiakom so zdravotným znevýhodnením predĺži až o dva roky⁸ v prípade školskej integrácie individuálne, rozložením obsahu vzdelávania v súlade s individuálnym vzdelávacím programom⁹.

V prípade potreby sa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením zvýši počet voliteľných hodín o 1 až 3 hodiny týždenne. Túto možnosť odporúčame len po dôkladnom zvážení, pretože prináša riziko preťažovania žiakov. Pri vyučovaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti sa dĺžka a štruktúra vyučovacej hodiny stanovuje flexibilne, zohľadňuje sa psychický stav, správanie a potreby žiakov.

⁷ Analýza zistení o stave školstva na Slovensku - To Dá Rozum (todarozum.sk)

⁸ §97 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z.z.

⁹ pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z.z.

V niektorých prípadoch môže byť žiak

- ktorému jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole,
- prvého stupňa základnej školy,
- ktorý bol vzatý do väzby alebo je vo výkone trestu odňatia slobody, ktorému nemožno zabezpečiť účasť na vzdelávaní v škole dlhšie ako dva mesiace.

na určitý čas *oslobodený od povinnosti dochádzať do školy*¹⁰, pričom sa mu v súlade s týmto zákonom poskytuje **individuálne vzdelávanie**.

Nultý ročník je štartovací rok v škole pre deti **zo sociálne a výchovne málo podnetného prostredia**, takže by do neho nemali byť zaradované deti s iným dôvodom na odklad.

Nultý ročník základnej školy je určený pre deti, ktoré k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, nedosiahli školskú spôsobilosť, pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia a vzhľadom na sociálne prostredie nie je u nich predpoklad zvládnutia vzdelávacieho programu prvého ročníka základnej školy.¹¹

Prípravný ročník je medzičlánok medzi materskou školou a 1. ročníkom a je určený pre žiakov so ZZ (podrobnejšie¹²), ktorí k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, nedosiahli školskú spôsobilosť a nie je u nich predpoklad zvládnutia prvého ročníka základnej školy so vzdelávacím programom podľa § 95 ods. 1 písm. b). Absolvovanie prípravného ročníka sa považuje za prvý rok plnenia povinnej školskej dochádzky.

Ďalším špecifikom pri výchove a vzdelávaní detí so ZZ môže byť možnosť oslobodenia žiakov od vyučovania predmetu napr. cudzieho jazyka, telesnej výchovy, alebo oslobodenie od klasifikovania v predmete či predmetoch podľa potreby, v závislosti od jednotlivých druhov zdravotného znevýhodnenia. Toto odporúčenie vydáva poradenské zariadenie.

Spolupráca školy / ŠŠP s rodinou

Spolupráci školy s rodinou sa venuje krátky rovnomenný dokument Prof. doc. PhDr. Evy Gajdošovej CSc. z Katedry psychológie FF UK v Bratislave. Je síce primárne určený školským psychológom, avšak jednoduchou zámenou v oslovení školského psychológa za školského špeciálneho pedagóga, by sme ho mohli považovať aj za príručku plnú cenných rád, tipov a stratégií, vhodnú aj pre ŠŠP. Popisuje typy rodičov a ich postojov ku spolupráci so školou, jej formami a úrovne. Rozoberá komunikáciu a spôsoby efektívneho vedenia rozhovoru, opisuje typy správania sa odborníka k rodičovi a dokument napokon uzatvára modifikovaný Test kvality riadenia a sociálnych vzťahov, ktorý ponúka formu samohodnotenia a spätnej väzby práce školského psychológa / ŠŠP s rodičmi žiakov.

¹⁰ § 24 zákona 245/2008 Z.z.

¹¹ §19 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z.z.

¹² § 2 písm. k) a l) zákona č. 245/2008 Z.z.

Náplň práce školského špeciálneho pedagóga

Školský špeciálny pedagóg, ako súčasť školského podporného tímu, okrem individuálne dohodnutých činností so zamestnávateľom v pracovnej zmluve, v rámci svojej práce:

1. **spolupracuje** s odbornými a pedagogickými zamestnancami v školskom podpornom tíme,
2. vykonáva **odborné činnosti v rámci orientačnej špeciálnopedagogickej diagnostiky, prevencie, individuálneho, alebo skupinového poradenstva a intervencie deťom/žiakom** zo sociálne znevýhodneného prostredia, deťom/žiakom s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, viacnásobným postihnutím, chorým alebo zdravotne oslabeným, s vývinovými poruchami učenia a odborné činnosti spojené s reedukáciou porúch správania,
3. poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom detí/žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl,
4. spolupodieľa sa **na vytváraní, aktualizácii, inovácii IVP pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením**, následne sa podieľa na ich aplikácii v praxi,
5. **kompletizuje dokumentáciu integrovaných detí a žiakov**,
6. dohliada na používanie kompenzačných pomôcok odporúčaných zariadeniami PaP,
7. dohliada na dodržiavanie odporúčaní poradenského zariadenia vo výchovno-vzdelávacom procese,
8. **odborne zabezpečuje integráciu** zdravotne znevýhodnených detí/žiakov a ich dokumentáciu,
9. v prípade potreby odporúča zákonnému zástupcovi dieťaťa/žiaka odborné vyšetrenie v príslušnom poradenskom zariadení, alebo rediagnostiku,
10. **systematicky, priebežne a pravidelne sa vzdeláva** a sleduje nové prístupy a trendy v odborných oblastiach, **formou** samoštúdia, účasťou na odborných seminároch, prednáškach vzdelávaniach a webinároch, počúvaním odborných podcastov, orientuje sa v inovatívnych prístupoch, metódach a formách práce s deťmi a žiakmi,
11. **zachováva mlčanlivosť** o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri vykonávaní práce vo verejnom záujme (v zmysle školského zákona), zabezpečuje **ochranu osobných údajov detí/žiakov** a citlivých informácií o nich,
12. **spolupracuje so zariadeniami** poradenstva a prevencie,

13. **zabezpečuje písomnú dokumentáciu** potrebnú k odoslaniu do centier poradenstva od rodičov a triednych učiteľov,
14. **orientuje sa v diagnózach jednotlivých detí/žiacov**, v prognózach ich stavu, v anamnéze, socio-kultúrnom, prípadne aj ekonomickom zázemí dieťaťa/žiaka,
15. podieľa sa na **sociálnom, spoločenskom začlenení dieťaťa/žiaka** so ŠVVP do rovesníckych skupín,
16. dozerá **na podporu budovania**, v čo najvyššej možnej miere, **samostatnosti** dieťaťa/žiaka (napr. aj vo vzťahu k spolupráci s asistentom učiteľa), podieľa sa na učení dieťaťa/žiaka k samostatnosti do takej miery, do akej to dovoľí charakter jeho znevýhodnenia,
17. podieľa sa na **koordinácii práce asistentov učiteľov**,
18. podieľa sa na **plánovaní inkluzívneho vzdelávania školy** a tvorbe školského vzdelávacieho programu v oblasti práce s deťmi a žiakmi so ŠVVP,
19. odporúča a podľa potreby sa podieľa na **úprave prostredia triedy**, navrhuje úpravu interiéru tak, aby bol v súlade so ŠVVP dieťaťa/žiaka,
20. zúčastňuje sa **priamej výchovno - vzdelávacej činnosti** s cieľom bližšie spoznať triedu, jednotlivé deti/žiacov, pozoruje ich prácu počas edukácie,
21. podieľa sa na **budovaní špeciálnopedagogickej knižnice**, pripravuje a zhromažďuje materiál pre prácu s deťmi/žiakmi (pracovné listy, cvičenia a pod.),
22. organizuje, prípadne realizuje **prednáškovú činnosť**, v prípade potreby oboznamuje pedagogických zamestnancov s aktuálnymi otázkami v oblasti špeciálnopedagogickej teórie a praxe,
23. **sleduje platnú legislatívu** a legislatívne zmeny v oblasti vzdelávania detí/žiacov so ŠVVP a špeciálnopedagogického poradenstva,
24. spolupracuje s vedením školy pri zabezpečovaní výchovno-vzdelávacieho procesu, participuje na **vytváraní pozitívnej klímy**.

Špecifiká práce ŠŠP v materskej škole

Okrem vyššie uvedených činností, ŠŠP v materskej škole, v úzkej spolupráci s rodičmi / zákonnými zástupcami a učiteľkami:

1. **pripravuje deti pre vstup do základnej školy**, aktívne pomáha rodičom a zamestnancom škôl pri výbere optimálneho spôsobu zaškolenia,
2. aktívne sa zúčastňuje **prijímania nových detí** a pri ich adaptácii na nový kolektív MŠ,

3. realizuje **individuálnu a skupinovú špeciálnopedagogickú skriningovú diagnostiku** detí a žiakov.

Napriek tomu, že podiel detí a žiakov s priznanými špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je na Slovensku výrazne vyšší ako vo väčšine európskych krajín, nezahŕňa všetky deti a žiakov, ktorí by pri svojom učení sa potrebovali podporu. Hlavným dôvodom je, že ŠVVP im doposiaľ neboli diagnostikované zo strany poradenského zariadenia. V prípade detí v predškolskom veku môže zohrávať rolu aj skutočnosť, že vzhľadom na ich vek ešte nemožno uzatvoriť konkrétnu diagnózu.¹³

Špecifiká práce ŠŠP v základnej škole

Okrem vyššie uvedených činností vyplývajúcich z náplne práce, ŠŠP v základnej škole:

1. realizuje **individuálnu a skupinovú špeciálnopedagogickú orientačnú diagnostiku** detí a žiakov,
2. aktívne sa zúčastňuje zápisu detí do 1.ročníka s cieľom identifikovať deti s rizikovým vývinom,
3. pravidelne realizuje reedukácie so žiakmi s ťažkosťami v učení, zvlášť so žiakmi s vývinovými poruchami učenia,
4. poskytuje špeciálnopedagogické intervencie (flexibilne, podľa potreby),
5. poskytuje špeciálnopedagogickú podporu deťom/žiakom pri Testovaní 5 a 9.

Špecifiká práce ŠŠP na strednej škole

Špecifiká výchovy žiakov s VPU na strednej škole

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s vývinovými poruchami učenia (VPU) v strednej škole - doplnok k Vzdelávaciemu programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia (ISCED 3) schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2011-11209/27407:1-914 dňa 31. augusta 2011 s platnosťou od 1. septembra 2011.

Na stredných školách je integrovaných množstvo žiakov s rôznym zdravotným znevýhodnením, nielen VPU. ŠŠP na strednej škole by mal veľmi starostlivo dbať na precízne vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu so správnym zapracovaním všetkých odporúčaní príslušného poradenského zariadenia, pri vypracovávaní IVP spolupracovať so samotným žiakom, jeho zákonným zástupcom a prípadne aj s neziskovými organizáciami venujúcimi sa tomu ktorému znevýhodneniu, poskytujúcimi pomoc a podporu. Napr. Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením

¹³ ŠVVP nezohľadňuje viaceré prekážky v učení (todarozum.sk)

Predmety špeciálnopedagogickej podpory

Cieľom predmetov špeciálnopedagogickej podpory je rozvíjať potenciál dieťaťa a zmierniť následky zdravotného znevýhodnenia či vývinových porúch vo vzdelávaní detí a žiakov, ako aj ďalším poruchám predchádzať. Podľa zdravotného znevýhodnenia sú predmety odporúčané takto:

- Žiaci s vývinovými poruchami učenia - rozvíjanie špecifických funkcií; individuálna logopedická intervencia.
- Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou - individuálna logopedická intervencia.
- Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti - terapeuticko-korekčné cvičenia.
- Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia - rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností; rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie.
- Žiaci so sluchovým postihnutím: komunikačné zručnosti/ individuálna logopedická intervencia/ slovenský posunkový jazyk; rytmicko-pohybová výchova/dramatická výchova.
- Žiaci so zrakovým postihnutím: individuálne tyfopedické cvičenia; priestorová orientácia/pohybová výchova.
- Žiaci s poruchami správania: prevencia sociálnopatologických javov; terapeuticko-korekčné cvičenia.¹⁴

Rámcový obsah vzdelávania nájdete v nižšie priložených hypertextových odkazoch, alebo sú súčasťou vzdelávacích programov pre konkrétne znevýhodnenie. Na tieto predmety si učiteľ/ŠŠP nevytvára časovo-tematické plány, pretože ak aj má zostavenú skupinu žiakov, ktorých v daný deň a vyučovaciu hodinu učí, postupuje individuálne, podľa potreby konkrétneho dieťaťa, vychádzajúc z jeho IVP a progresu.

Rozvíjanie špecifických funkcií - [Rámcový obsah vzdelávania predmetu RŠF](#)

Terapeuticko – korekčné cvičenia - [Rámcový obsah vzdelávania predmetu TKC](#)

Individuálna logopedická intervencia - [Rámcový obsah vzdelávania predmetu ILI](#)

Čítanie a písanie hrou - [Rámcový obsah vzdelávania voliteľného predmetu Čítanie a písanie hrou](#)

Pohybová výchova - [Rámcový obsah vzdelávania voliteľného predmetu Pohybová výchova](#)

Vašej pozornosti by nemali ujsť **dodatky** ministerstva školstva k vzdelávacím programom, pretože tie upravujú nutnosť výučby predmetov špeciálnopedagogickej podpory.

Dodatok č. 1, ktorým sa mení vzdelávací program pre žiakov s VPU pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie, schválený MŠVVaŠ dňa 17. augusta 2018 pod číslom 2018/11398:1-10L0 s účinnosťou od 1. septembra 2018. <https://www.minedu.sk/data/att/13470.pdf>

¹⁴ https://www.ssi.sk/wp-content/uploads/2021/02/Osobitosti_a_podmienky_na_VaV_ziakov_so_SVVP.pdf

Dodatok č. 2, ktorým sa dopĺňajú vzdelávacie programy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním pre základné vzdelávanie pre účely školskej integrácie, schválený MŠVVaŠ dňa 25. januára 2019 pod číslom 2019/6550:2- A1040 s účinnosťou od 1. februára 2019. <https://www.minedu.sk/data/att/14153.pdf>. Dodatok č. 2 upravuje využívanie individuálneho vzdelávacieho programu pri vzdelávaní žiakov formou školskej integrácie a využívanie správ z diagnostických vyšetrení z školských poradenských zariadení.

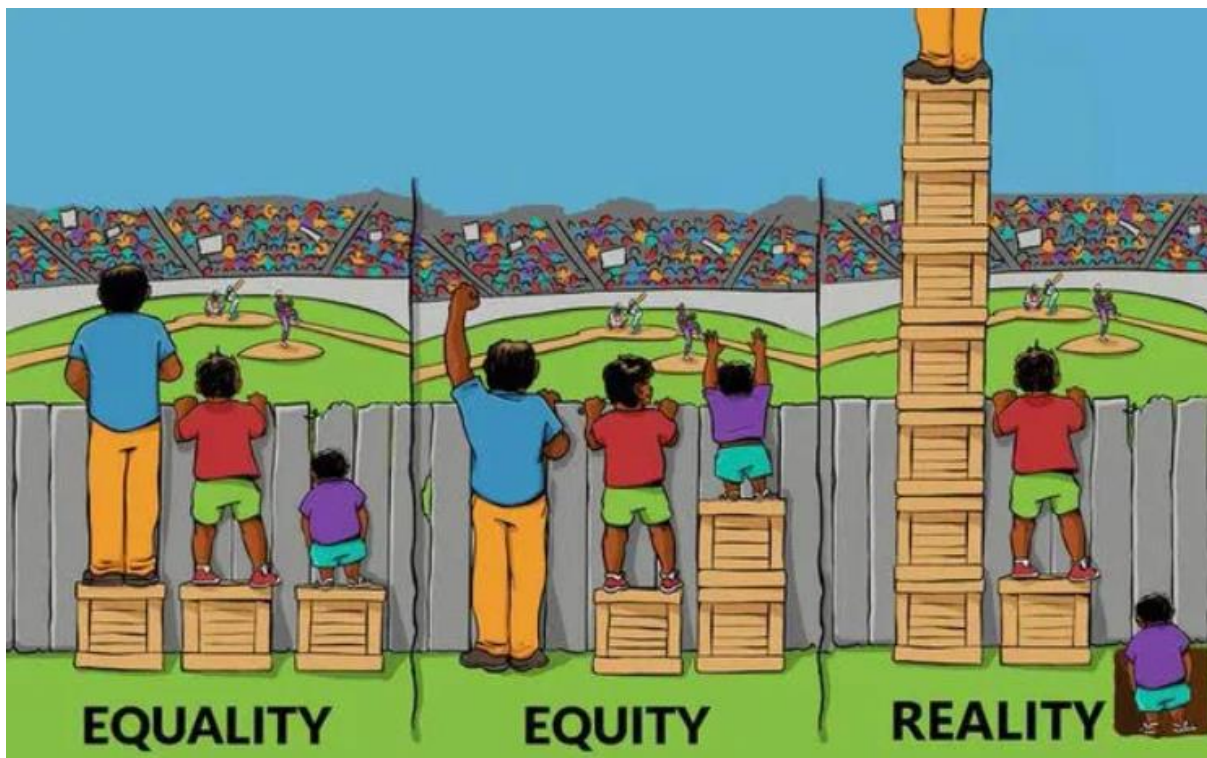
Povinnosťou výučby predmetov špeciálnopedagogickej podpory sa zaoberá i článok V. Križa <https://inklucentrum.sk/su-predmety-rsf-ili-tkc-povinne-v-skolskej-integracii/>

Kompenzačné pomôcky

Kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky podľa druhu zdravotného znevýhodnenia nájdete v dokumente Štátnej školskej inšpekcie, vrátane kapitoly Ako škola získa kompenzačné pomôcky.

Individuálny vzdelávací program – ako na to?

Spravodlivosť x férovosť x realita (zdroj web)

Individuálny vzdelávací program (ďalej len IVP) je nástroj, ktorý umožňuje žiakovi so ŠVVP vzdelávať sa primeranými prostriedkami. Tak, ako by sme dieťaťu na vozíčku nekázali skákať cez kozu, ani dieťaťu s aspergerovým syndrómom či ADHD nemôžeme určovať podmienky, ktoré kvôli svojmu, aj keď nie viditeľnému znevýhodneniu, nemôže naplniť.

IVP je súčasťou dokumentácie integrovaného žiaka. Individuálny vzdelávací program pre dieťa/žiaka so ŠVVP na základe odporúčaní zariadenia poradenstva a prevencie vypracuje pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy a po konzultácii so zákonným zástupcom; ak ide o žiaka základnej školy najmenej v piatom ročníku alebo o žiaka strednej školy, aj po konzultácii s týmto žiakom¹⁵.

Ak je žiak so ŠVVP vzdelávaný podľa IVP, jeho kópia sa poskytuje zákonnému zástupcovi¹⁶.

IVP obsahuje podporné opatrenie a úpravy jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu podľa ŠVVP dieťaťa/žiaka, najmä úpravu obsahu, metód, foriem alebo spôsobu hodnotenia a spolupráce s odbornými zamestnancami.

Funkciou IVP je identifikovať možnosti nápravy/naprávania, riešenia narušenia/deficitu/problému – nastaviť ciele intervencie tak, aby došlo v čo najväčšej miere k jeho eliminácii, a teda nielen prispôsobiť dieťaťu/žiakovi okolie, či poskytnúť úľavy.

IVP popisuje postupy, ktoré je potrebné použiť vzhľadom na individuálne potreby žiaka. Ak je žiakovi so ŠVVP potrebné prispôsobiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Ide o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so ŠŠP vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou IVP, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka bez príslušných úprav.

Žiak má právo na rešpektovanie jeho individuálnych potrieb, to znamená, že má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú.¹⁷

Na odstránenie nerovnosti môžu organizácie prijímať dočasné vyrovnávacie opatrenia smerujúce k odstráneniu znevýhodnení vyplývajúcich z dôvodov rasového alebo etnického pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, rodu alebo pohlavia, veku alebo zdravotného postihnutia, ktorých cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi. Nedodržanie opatrení je porušením §8 antidiskriminačného zákona.¹⁸

¹⁵ §7a ods. 2 Školského zákona 245/2008 Z.z.

¹⁶ §7 ods. 1 Vyhlášky 223/2022 Z.z. o základnej škole

¹⁷ § 144 ods. 2 Školského zákona

¹⁸ Zákon 365/2004 Z.z.

Známka získaná s pomocou vyrovnávacích opatrení u žiaka so ŠVVP má rovnakú hodnotu/váhu ako bežná známka študenta/žiaka bez ŠVVP.¹⁹

IVP (ak je vypracovaný) je pre každého pedagóga záväzný, nie je dobrovoľný. Školy sú verejné inštitúcie, ktoré sú povinné zavádzať a rešpektovať opatrenia súvisiace s medzinárodnými dohovormi do každodennej praxe. Školský zákon upravuje postupy vzdelávacej inštitúcie v základnej a strednej škole, pri záverečnej skúške a podobne. Súčasťou týchto postupov je aj vzdelávanie podľa individuálneho programu.

IVP je otvorený dokument, do ktorého sa môžu/majú vkladať nové návrhy priebežne počas roka, pričom spolupráca s rodičmi je dôležitým faktorom úspešnej integrácie. Rodič vidí, ako dieťa reaguje a či sú podmienky vzdelávania dostatočne prispôbené jeho potrebám. Môžu sa meniť formy preskúšavania, počet hodín, alebo redukovať domáce úlohy.

Integrácia tak prebieha v neustálom dialógu a nemala by vynechávať ani samotné dieťa. Školský podporný tím v škole je hlavným aktérom pre integráciu, úzko spolupracuje s rodičmi a poradenským centrom, ktoré by malo byť nezávislé od školy.

Cieľom diagnostiky (psychologickej, špeciálnopedagogickej) nie je len stanovenie diagnózy, ale predovšetkým *opísanie silných a slabých stránok dieťaťa*, stanovenie rizika, prognózy ďalšieho vývinu a podporných opatrení (a-centrum).

IVP je originálny dokument pre každé jedno dieťa, tak ako je jedinečný každý človek. Tak ako maliar na portréte osoby zobrazí tvár, oči, uši, ústa..., tak portréty rôznych osôb vyzerajú rozlične. Rovnako je to aj s autorom obrazu. Nieкого zaujme farba očí, iného farba vlasov, a to zdôrazní. Preto v tomto manuáli nenájdete vzor IVP, len to, čo môže obsahovať. Pri spolupráci s učiteľom sa skôr *zamerajte na silné stránky dieťaťa/žiaka, a na to, ako mu môžu pomôcť prekonať obmedzenie, ktoré má.* IVP obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces,
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok,
- v prípade potreby charakteristiku pomoci asistenta učiteľa,
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných podľa potreby, na základe odporúčania školského poradenského zariadenia,
- všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka,

¹⁹ <https://www.minedu.sk/metodicky-pokyn-c-222011-na-hodnotenie-ziakov-zakladnej-skoly/> a ďalšie metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov na stránkach Ministerstva školstva

- podpisuje ho riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg, ktorý sa podieľal na jeho vypracovaní a zákonný zástupca žiaka,
- rodič by mal byť riadne oboznámený s obsahom IVP a v prípade potreby má možnosť podať žiadosť o jeho úpravu.²⁰

Čiže veľmi zjednodušene – IVP obsahuje formálne údaje o žiakovi a škole, opis problému, ako sa v škole prejavuje, zachytáva zmeny oproti ostatným žiakom, tzn. čo je jeho cieľom, kto a ako často ho bude vyhodnocovať a prehodnocovať.

IVP je „živý dokument“, v priebehu školského roka sa môže a má upravovať a dopĺňať, podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Pokiaľ je to možné, zapojte do tvorby IVP aj rodiča/zákonného zástupcu/vychovávateľa CDR, vysvetlite mu, ako zdravotné znevýhodnenie dieťaťa/žiaka ovplyvňuje v škole a dohodnite si s ním spoluprácu, akým spôsobom sa bude podieľať na príprave dieťaťa do školy. Zvážte individuálne jeho možnosti. Niekedy môže dieťaťu stačiť jednoduché vytvorenie bezpodnetného prostredia na prípravu do školy, pravidelnosť a jasne dohodnuté pravidlá.

Hovorte otvorene aj s dieťaťom/žiakom o jeho limitoch. Pýtajte sa ho na to, čo a ako chce urobiť preto, aby sa mu v škole/ vo vzťahoch viac darilo. Stanovujte krátke ciele v dohľadnej dobe. Prehodnocujte ich spolu, reflektujte, čo sa podarilo dosiahnuť a aké boli bariéry.

Nie je nutné vypracovávať každý rok nový IVP, stačí ho aktualizovať a zaznamenávať doň všetky relevantné zmeny.

V legislatíve sa ešte stretnete s pojmom individuálny učebný plán²¹, ten sa však týka osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky.

Integrácia či inklúzia?

Po zadaní požiadavky na vypracovanie manuálu ŠŠP prišiel ako jeden z prvých nápad o zaradení tejto kapitoly. Sme presvedčení o tom, že školský špeciálny pedagóg by mal byť prirodzenou súčasťou tímu tých odborníkov, ktorí presadzujú myšlienky inklúzie.

Keď sa povie slovo inklúzia, mnohí prevrátia zrak, pretože je to téma, o ktorej sa už dlho rozpráva, avšak stále nie všetci celkom presne chápu, čo znamená. Mnohí z nej majú strach, vravia, že v podmienkach slovenského školstva nie je možná. Možno ešte nie je úplne možné zaviesť ju v systéme školstva, ale o to tu predsa až tak veľmi nejde. Zaviesť ju v školstve, no ignorovať ju inde? To nefunguje.

²⁰ <https://www.platformarodin.sk/rodiciarodicom/na-co-mame-narok/vzdelavanie/vzdelavanie-deti-so-zdravotnym-znevychodnenim-vo-veku-6-18-rokov/individualny-vzdelavaci-plan/>

²¹ § 26 zákona č. 245/2008 Z. z.

Inklúzia je najmä o principiálnom prístupe k rozvoju vzdelávania a spoločnosti. Je úzko prepojená s demokratickými hodnotami v rámci vzdelávania aj mimo neho. Nie je len o vzdelávaní detí so zdravotným znevýhodnením alebo so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Inklúzia sa dá uskutočniť rôznymi spôsobmi, no vždy vedie k jednému cieľu – k podpore a účasti všetkých v rámci školy aj komunit a k zníženiu všetkých foriem vylúčenia a diskriminácie v školách aj v komunitách. Inklúziou treba začať od seba.

Publikácia [Index inklúzie](#) od autorov Tonyho Booth a Mel Ainsow môže byť pre učiteľov a kolektív školy užitočným návodom na to, ako sa na inkluzívnu cestu vzdelávania vydať aj bez stopercentnej finančnej a materiálnej pomoci ministerstva a štátu. Inkluzívny rozvoj je nekonečný proces, treba sa naň len odhodlať a osvojiť si inkluzívne hodnoty. Nie je to však ľahký proces.

Index inklúzie je praktickou knihou, ktorá, ako v nej autori sami uvádzajú, pozýva každého jej čitateľa do diskusie o tom, v čom a ako sa môžeme ako jednotlivci i ako komunity zlepšiť. Ak chce byť škola inkluzívnou, inkluzívni by nemali byť len jej jeden či dvaja pedagógovia. Na inklúziu treba všetkých, no stačí, ak s ňou správne začnú jeden či dvaja ľudia a zafunguje to.

V knihe sa dočítate o tom, ako správne inklúziu vo vašom prostredí naštartovať, aké sú inkluzívne hodnoty, navedie vás, ako si vytvoriť vlastný rámec hodnôt, ako inklúziu zapojiť do učebných osnov, ako prekonať bariéry, ktorým sa na ceste inklúzie nevyhnete. Kniha vám ukáže smer, akým sa vydať, aby vaša škola mohla byť pre všetky deti.²²

O niečo kratšou je [metodika-podporujuca-inkluzivne-vzdelavanie-skolach.pdf \(statpedu.sk\)](#). Autorky publikáciu vnímajú ako príspevok k modernizácii vyučovacieho obsahu, foriem, metód a prostriedkov, i ako možnosť šíriť tie skúsenosti škôl, ktoré sa osvedčili v praxi.

Možnosti ďalšieho vzdelávania a rozvíjania detí

Na trhu je množstvo materiálov, ktoré nám pomôžu rozvíjať tie funkcie dieťaťa/žiaka, ktoré sú oslabené. Hľadajme spôsoby, ktoré sú deťom blízke a bavia ich.

WELCOME IDEA

Online aplikácia [Welcome idea](#) vznikla **na podporu inklúzie v materských školách**, ako funkčný nástroj na prácu s deťmi so ŠVVP v MŠ.

Obsahuje **metodiku práce** s deťmi so ŠVVP v MŠ a **bohatý interaktívny digitálny edukatívny obsah**. Množstvo individuálnych aj skupinových aktivít, využiteľných na rozvoj dieťaťa v predškolskom období.

Tie sú prehľadne roztriedené do kategórií podľa problematiky, ktorej sa potrebujeme u dieťaťa prvoplánovo venovať:

---

²² www.ktochyba.sk

- sociálne zručnosti
- komunikačné zručnosti
- kognitívne schopnosti
- emocionálne zručnosti
- motorické zručnosti
- zmyslové vnímanie

Pomocou aplikácie môže užívateľ urobiť **aj rýchly jednoduchý skrining** na zistenie, v ktorých oblastiach dieťa potrebuje podporu, alebo sa oboznámiť aj s **teoretickými základmi**, s bohatým popisom špecifik jednotlivých znevýhodnení alebo ťažkostí dieťaťa.

Učiteľke alebo školskému špeciálnemu pedagógovi pomáha aj prehľadný návod na prácu s aplikáciou, ako aj ukázkové videá.

MENTEM

Online program na báze zábavných hier a cvičení zameraných na myslenie, pamäť, pozornosť, priestorovú orientáciu, predstavivosť.

S programom môže pracovať každý, bez obmedzenia vekovej hranice - od detí až po seniorov. Vychádza z poznania, že mozog sa dokáže učiť v každom veku. Obsahuje napr. cvičenia na selektívnu pozornosť, na zistenie úrovne exekutívnych funkcií a ich podporu, na krátkodobú pamäť či senzorickú pamäť.

VÝUKOVÝ PROGRAM VČIELKA

Ako osobný tréner čítania pre školské aj domáce využitie zlepšuje úroveň čitateľských zručností, pomáha deťom pri ťažkostiach s čítaním, vrátane detí s dyslexiou. V súlade so súčasnými prístupmi sa zameriava na stimuláciu fonologických funkcií, rozvoj techniky čítania, porozumenia čítanému a stimuláciu ďalších potrebných funkcií. Ponúka aj podporu gramotnostných zručností pri rozvoji písaného prejavu v zmysle uplatňovania fonologických pravidiel. Novým prvkom na stránke je aplikácia Včielka + Matematika. Online **tu**.

FONO 2 a FONO 3

PC programy z radu FONO sú multimedialne logopedické programy firmy so zameraním na rozvíjanie komunikačných zručností a slovnej zásoby. Určené sú pre deti s narušenou komunikačnou zručnosťou, pre žiakov so sluchovým postihnutím (program obsahuje napr. prehrávač daktylných znakov, ktoré sa používajú hlavne u detí so SP), pre deti s vývinovými poruchami učenia a s rôznymi inými špeciálnymi potrebami. Dajú sa však využiť aj pre dospelých pacientov po cievnych mozgových príhodách či s rôznymi komunikačnými ťažkosťami a deficitmi.

DysPro

Program DysPro je počítačový program zameraný najmä pre výučbu slovenského jazyka pre žiakov na prvom stupni základných škôl a úspešne sa používa pri špecifických poruchách učenia, najmä pri dyslexii.

DysCom

DysCom je počítačový audiovizuálny program spracovaný v slovenskom jazyku. Je určený pre deti so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, ale i pre deti bez špeciálnych potrieb. Program sa dá použiť **ako podpora pri výučbe čítania, písania** najmä u detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - s poruchami učenia, s poruchami pozornosti. Najnovšie verzie programu obsahujú i texty v rómčine.

Je evidovaný v Národnom registri učebníc ako materiálno didaktický prostriedok, odporúčaný MŠVVaŠ SR ako učebná pomôcka vo výchovno- vzdelávacej a poradenskej činnosti škôl a školských zariadení. Slúži ako pomocník pre prácu pedagógov, špeciálnych pedagógov, psychológov, ale i pre rodičov na prácu s deťmi doma.

Program je pre deti veľmi pútavý, pestro ilustračne obohatený obrázkami. Použiteľný je pre širokú vekovú škálu na rôznej úrovni rozvoja mentálnych schopností, vedomostí a znalostí detí. DysCom umožňuje individuálnu prácu pre každé dieťa.

VISUALREADING

Program VISUALREADING - vizuálne čítanie pre deti aj dospelých integruje viacero spôsobov výučby čítania, pričom spôsob a rozsah ich použitia je v kompetencii pedagóga, závisí od konkrétneho žiaka a je teda vhodný na prácu so žiakmi s VPU, najmä s dyslexiou.

TABLEXIA

Je moderná vzdelávacia aplikácia na PC alebo na tablet na podporu rozvoja kognitívnych schopností. Určená nielen pre deti s dyslexiou na druhom stupni základných škôl.

Ovce.sk Rozprávky | Slovenská republika (sheeplive.eu) Projekt sa zameriava na bezpečnosť detí a mládeže, najmä na riziká internetu, mobilov a nových technológií. Pre nižšiu vekovú kategóriu detí pôsobí ako prevencia, mládeži vtipne nastavuje zrkadlo ich nevhodného správania sa a dospelých chce projekt poučiť.

A mnohé ďalšie.

Profesijný rozvoj ŠŠP

Vzdelávaniu zamestnancov sa všeobecne venuje Zákonník práce v § 153 až § 155²³. Podľa §40 Zákona č. 138/2019²⁴ účinného od 1.9.2022 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch sa profesijný rozvoj uskutočňuje podľa profesijných štandardov a v súlade so súčasným vedeckým poznáním, odbornými a spoločenskými požiadavkami na výkon pracovnej činnosti.

Ide o proces organizovaný ako:

- proces rozvíjania, prehľbovania, zdokonaľovania a rozširovania profesijných kompetencií, inovácií profesijných kompetencií, alebo s cieľom uplatnenia najnovších poznatkov/skúseností z praxe v príslušnej kategórii PZ a OZ - INOVAČNÉ VZDELÁVANIE – možné organizovať aj formou odbornej stáže²⁵
- proces získavania profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti v kariérovom stupni samostatný odborný zamestnanec - ADAPTAČNÉ VZDELÁVANIE
- proces získavania profesijných kompetencií na výkon špecializovaných činností - tzn. na vykonávanie odborných činností v oblasti výchovného poradenstva, kariérového poradenstva, koordinácie školského podporného tímu, supervízie, uvádzanie začínajúceho OZ - ŠPECIALIZAČNÉ VZDELÁVANIE - možné organizovať aj formou odbornej stáže
- proces získavania profesijných kompetencií potrebných na výkon činnosti vedúceho odborného zamestnanca - FUNKČNÉ VZDELÁVANIE
- proces získavania profesijných kompetencií vyššieho kariérového stupňa, tzn. od samostatného OZ, po OZ s 1. a nakoniec OZ s 2. atestáciou - PREDATESTAČNÉ VZDELÁVANIE - možné organizovať aj formou odbornej stáže
- proces overovania profesijných kompetencií na zaradenie do vyššieho kariérového stupňa - ATESTÁCIA
- proces získavania vzdelania na splnenie kvalifikačných predpokladov na výkon ďalšej pracovnej činnosti – KVALIFIKAČNÉ VZDELÁVANIE
- a v neposlednom rade ide aj o proces využívania a hodnotenia získaných profesijných kompetencií.

²³ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/20230401>

²⁴ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/138/#>

²⁵ § 42 ods.4 Zákona 138/2019

Profesijný rozvoj PZ a OZ sa uskutočňuje prostredníctvom

- vzdelávania, pričom za vzdelávanie sa považuje aj odborná stáž
- tvorivej činnosti súvisiacej s výkonom pracovnej činnosti, najmä činnosti vedeckej, výskumnej, publikačnej alebo umeleckej - napríklad publikačná činnosť v rôznych odborných časopisoch, aktívna účasť na odborných konferenciách
- sebazvdelávania – štúdium odbornej literatúry, odborných časopisov, sledovanie odborných webinárov, podcastov a v neposlednom rade samotným výkonom pracovnej činnosti.

Aktuálne a kompletne zoznamov poskytovateľov všetkých druhov vzdelávania nájdete uverejnené na stránke MŠVVaŠ SR: [Zoznamy poskytovateľov vzdelávania pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov | Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky \(minedu.sk\)](#)

Kľúčovým štátnym poskytovateľom akreditovaných vzdelávaní je Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVAM). Aktuálne informácie o vzdelávaní poskytovanom NIVAM nájdete tu: [Vzdelávanie základné informácie | MPC \(mpc-edu.sk\)](#)

Možnosti ďalšieho vzdelávania pre ŠŠP

Ani ukončením druhého stupňa vysokoškolského vzdelania v odbore špeciálna pedagogika, či iného rozširujúceho vzdelania s programom zameraným na špeciálnu pedagogiku, sa vzdelávanie špeciálneho pedagóga nekončí, ba dovoľme si tvrdiť, že len začína. Nasledujúce riadky ponúkajú čitateľovi *tipy* na rozvoj svojich kompetencií, v závislosti od toho, s akými deťmi/žiakmi/študentami pracuje, to znamená, vyberajte podľa školy, na akej pôsobíte. Na trhu je množstvo rôznych vzdelávaní, dozvedieť sa o ich kvalite a využiteľnosti v praxi vám pomôžu osobné skúsenosti ich účastníkov na rôznych fórach, či v skupinách na sociálnych sieťach. V neposlednom rade o kvalite vzdelávaní hovorí akreditácia Ministerstva školstva.

Nie všetky uvedené programy sú na Slovensku vedecky overené a odporúčané, tzn. na SK k uvedeným metódam neprebehli žiadne štúdie, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili ich účinnosť. V praxi sú používané, v niektorých prípadoch fungujú a je o ne, ako o podporný prostriedok, záujem. Na stránkach [Slovenskej asociácie logopédov](#) nájdete odborné stanovisko k niektorým metódam diagnostických a terapeutických postupov používaných u detí a dospelých s narušenou komunikačnou schopnosťou či vývinovými poruchami učenia. Je na Vás, pre ktoré vzdelávanie sa rozhodnete.

Z mnohých vyberáme:

Tréning fonemického uvedomovania podľa Elkonina – www.elkonin.sk

Metóda dobrého štartu – www.dyscentrum.org

Preventívne a rozvíjajúce programy z dielne českej psychologičky PhDr. P. Kuncovej, akreditované v Českej republike, častokrát využívané odborníkmi i na Slovensku KuPOZ – www.kuprog.cz

KuPREV - www.kuprog.cz

KuMOT - www.kuprog.cz

KuHAD - www.kuprog.cz

Feuersteinova metóda inštrumentálneho obohacovania - <https://www.atc-feuerstein.cz/>

Deficity čiastkových funkcií – diagnostika a terapia podľa B.Sindelár – www.sindelar.sk

Sluchový tréning Benaudira - <https://www.benaudira.sk>

Metóda senzorickej integrácie - <https://3lobit.sk/vzdelavanie/>

Metóda snoezelen - <https://3lobit.sk/vzdelavanie/>

Program ROPRATEM - <https://www.chytrehrani.com/akreditovany-seminar>

Terapia hrou a filiálna terapia - Terapia hrou a filiálna terapia - výcvikový program v rozsahu 108 hodín. - Inštitút Rodinnej Terapie (rodinnaterapia.sk)

INŠTITÚT INOVÁCIÍ je aktivita VÚDPaP-u v rámci NP Štandardy, ktorá zhromažďuje a zverejňuje inovatívne nástroje, programy, kompenzačné pomôcky a študijné materiály pre využívanie zariadeniami v systéme VPpP podľa ich individualizovaných potrieb. Podrobnejšie o aktivite, vrátane uvedených inovácií [tu](#)

Rôzne ďalšie semináre, workshopy, podujatia a akcie pre PZ/OZ aj v online prostredí - [Akcie a podujatia | I-PSYCHOLOGIA \(i-psychologia.sk\)](#)

Akreditované webináre pre inkluzívne vzdelávanie - [Hodnotné kurzy od odborníkov z praxe | Inkluentrum](#)

Coaching plus- workshopy, výcviky a webinár na rôzne témy (práca s rodinou a vzťahová väzba, ...) - <https://www.coachingplus.org/>

DRUHÝ KROK - preventívny program zameraný na sociálno-emocionálny rozvoj detí v materských školách a na 1.stupni základných škôl. [O nás - Druhý krok \(druhykrok.sk\)](#), program rozvoja multikultúrnej tolerancie žiakov proti násiliu v školách

Ďalšou možnosťou sú desiatky záznamov webinárov, webcastov, podcastov a záznamy rôznych diskusií, ktoré vám môžu pomôcť zorientovať sa v širokej ponuke vzdelávaní, tréningov či výcvikov.

Nevyhnutná administratíva

Administratívne výstupy sú definované vo výkonových štandardoch. Nie je nutné ich rozširovať, ani viesť duplicitné záznamy. Zvoľte si systém, ktorý vyhovuje vám i vašim kolegom v školskom podpornom tíme. Zdieľajte svoje výstupy/záznamy. Nie je podstatné, koľko toho máte o dieťati napísané (stačia krátke štruktúrované záznamy), ale ako efektívne s ním pracujete.

Na stránke [Edičný portál - Knižnica vzorov pedagogickej dokumentácie a dokladov \(iedu.sk\)](#) je možné stiahnuť si všetky nevyhnutné tlačivá potrebné v škole a k evidencii ŠŠP.

Dokumentácia individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP

Povinnou dokumentáciou sa zaoberá Vyhláška MŠVVaŠ 21/2022 Z.z. o pedagogickej dokumentácii a ďalšej dokumentácii²⁶

Tvorí ju:

- Návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole
- Správa zo psychologického vyšetrenia **alebo**
- Správa zo špeciálnopedagogického vyšetrenia
- **prípadne** ako doplnok správy z logopedického vyšetrenia (napr. u žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou), z odborných lekárskeho vyšetrení (napr. u žiakov so sluchovým, zrakovým, telesným postihnutím atď.)
- Individuálny vzdelávací program

Návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole od 1. 9. 2015 od školského roku 2015/2016 tvoria 4 strany:

1. strana – *Návrh a základné osobné údaje o dieťati/žiakovi,*
2. strana – *Záznam o prehodnotení návrhu na zmenu formy vzdelávania o dieťati/žiakovi* – V tejto časti tlačiva sa uvádzajú dôvody na zmenu formy vzdelávania dieťaťa/žiaka, vyjadruje sa k nim príslušné poradenské zariadenie. Vypĺňa sa pri zmene charakteru postihnutia alebo nadania žiaka, v súvislosti so zmenou formy jeho vzdelávania, pri jeho preradení, napr. zo školskej integrácie do špeciálnej triedy a naopak, alebo pri jeho vyradení z evidencie žiakov so ŠVVP, ak pominuli dôvody na jeho vzdelávanie formou uvedenou v návrhu. Prehodnotenie návrhu na prijatie sa týka žiakov so ŠVVP, u ktorých postihnutie alebo narušenie nemá trvalý charakter, t. j., ak žiak už nemá ŠVVP, môže byť integrácia ukončená.
3. strana – *Zoznam príloh,*
4. strana – *Poznámky.*

Za úplnosť Návrhu na vzdelávanie k prijatiu dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP do školy, zaradením dieťaťa alebo žiaka na vzdelávanie formou školskej integrácie, alebo pred zmenou formy jeho vzdelávania, zodpovedá riaditeľ školy. Riaditeľ školy, z ktorej žiak so ŠVVP prestupuje do inej školy, zašle fotokópiu dokumentácie žiaka²⁷, a to aj pri jeho prestupe do školy poskytujúcej vyšší stupeň vzdelávania do 5 pracovných dní.²⁸

²⁶ 21/2022 Z.z. - Vyhláška Ministerstva školstva, ved... - SLOV-LEX

²⁷ podľa § 31 ods. 2 a § 35 ods. 5 školského zákona

²⁸ https://www.ssi.sk/wp-content/uploads/2021/02/Osobitosti_a_podmienky_na_VaV_ziakov_so_SVVP.pdf

Záver

Čo napísať na záver? Snáď len, že Vám všetkým úprimne držíme palce na profesionálnej ceste, ktorú ste si vybrali. Špeciálna pedagogika patrí k pomáhajúcim profesiám, ktoré na jednej strane môžu dať človeku veľký zmysel, na strane druhej patria k vyčerpávajúcim povolaniam psychicky aj fyzicky, s hroziacim syndrómom vyhorenia.

Chceme Vás povzbudiť, aby sa Vám práca stala poslaním a koníčkom. Máte v rukách veľkú moc, zmeniť svojím prístupom mnohým deťom život. Nech je Váš prístup láskavý, podporujúci, úprimný. Rešpektujúci hranice Vaše i Vášho klienta. Nebojte sa ukázať svoju slabosť alebo nevedomosť, pýtajte si pomoc a spolupracujte s kolegami, s rodičmi a s deťmi. Pretože aj pri našej najväčšej odbornosti a najlepšom záujme pomôcť druhému, on tomu musí veriť a chcieť. Svojím tempom a svojím spôsobom.

Budte teda sprievodcom. Deťom a ich rodinám, ktoré si túto cestu nevybrali, ako aj kolegom, ktorí sú na tejto ceste s vami.

„Budte zmenou, ktorú chcete vidieť vo svete.“

M. Gándhí

Používané skratky

Skratky používané v tomto materiáli, resp. v regionálnom školstve všeobecne:

CPP	centrum poradenstva a prevencie
ŠCPP	špecializované centrum poradenstva a prevencie
DC	diagnostické centrum
IVP	individuálny vzdelávací program (niekedy sa používal IVVP – individuálny výchovno-vzdelávací plán)
LVS	liečebno-výchovné sanatórium
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NIVaM	Národný inštitút vzdelávania a mládeže, vznikol zlúčením predtým samostatných organizácií: Štátneho pedagogického ústavu (ŠPÚ), Metodicko-pedagogického centra (MPC), Národného ústavu certifikovaného vzdelávania (NÚCEM), Slovenského inštitútu mládeže (IUVENTA), Slovenskej pedagogickej knižnice (SPK)
NP Štandardy -	Národný projekt „Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce“ (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2018-2023)
NP Usmerňovať pre prax	Národný projekt „Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie“ (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2020-2023)
RC	reedukačné centrum
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
Školský zákon	Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov
ŠPÚ	Štátny pedagogický ústav
ŠŠI	Štátna školská inšpekcia
ŠŠP	školský špeciálny pedagóg
ŠVP	štátny vzdelávací program
ŠkVP	školský vzdelávací program
ŠVVP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
PaP	systém poradenstva a prevencie
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Použité zdroje

Analýza zistení o stave školstva na Slovensku - To Dá Rozum (todarozum.sk)

BOOTH, T., AINSCOW, M.: *Index inklúzie*. 4. vyd. Bratislava : Nadácia pre deti Slovenska , 2019.

ISBN 978-80-89403-19-6 [cit. RRRR-MM-DD] Dostupné na:

<https://www.ktochyba.sk/webroot/video/index-inkluzie.pdf>

GAJDOŠOVÁ, E. Spolupráca školy s rodinou. [cit. RRRR-MM-DD] Dostupné na:

<http://www.aspsr.sk/dokumenty/spolupraca.pdf>

www.inklucentrum.sk

www.ktochyba.sk

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky - <https://www.minedu.sk/>

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/1/20200115>

<https://www.skolskyportal.sk/>

NIVAM Národný inštitút vzdelávania a mládeže (nivam.sk)

Štátna školská inšpekcia - <https://www.ssi.sk/>

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie www.VÚDPaP.sk

Zákon č. 245/2008 Z. z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [245/2008 Z.z. - Zákon o výchove a vzdelávaní \(škols... - SLOV-LEX \(slov-lex.sk\)](https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/20080522)

Zákon č. 138/2019 Z.z. z 10. mája 2019 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/138/20191015>

Odporúčaná literatúra a online zdroje

Štúdie zo špeciálnej pedagogiky – Medzinárodný vedecký časopis

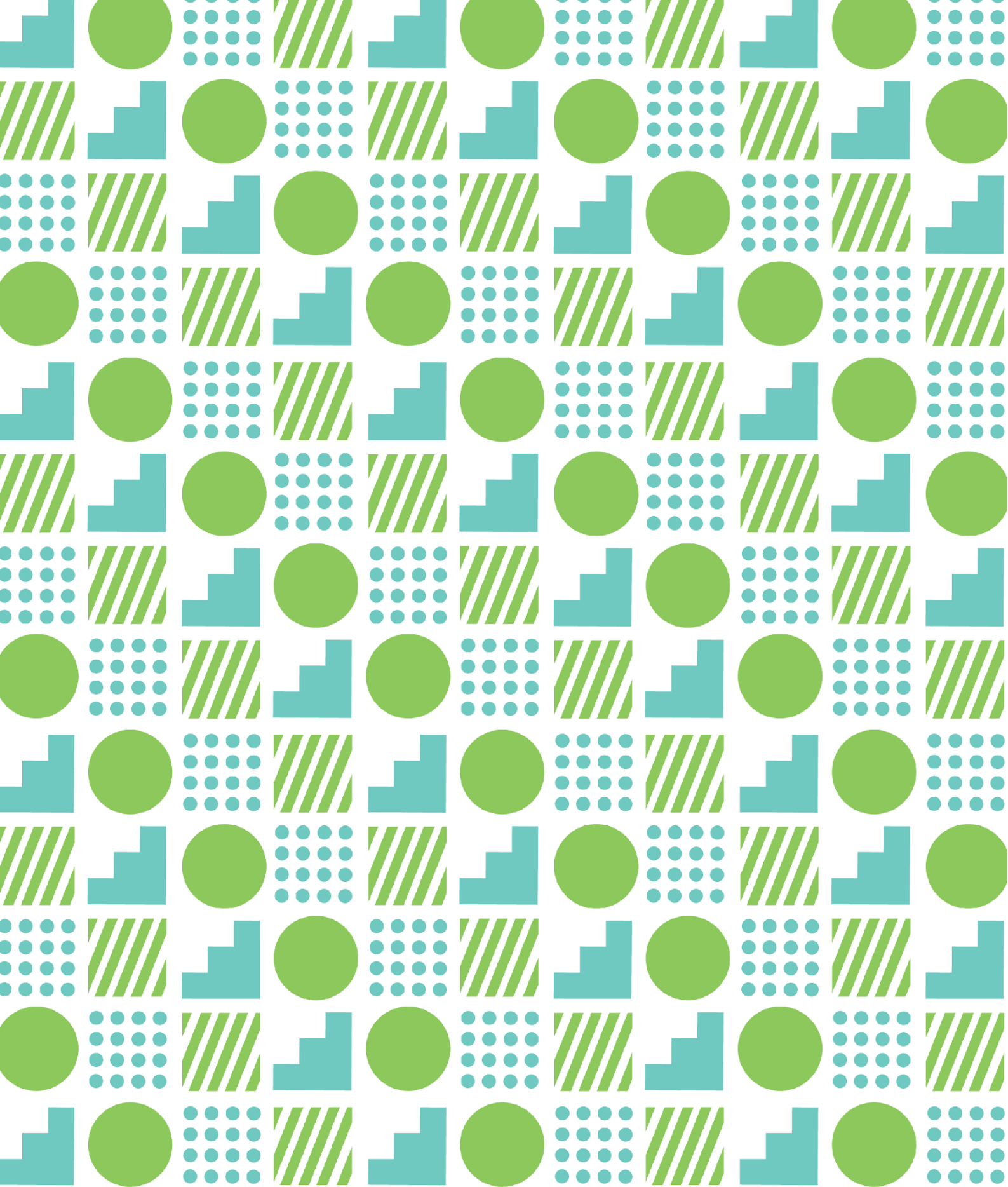
<http://www.studiezospecialnejpedagogiky.sk/studie-zo-specialnej-pedagogiky/o-casopise/>

Odborné podcasty VUDPaP-u <https://soundcloud.com/VÚDPaP-ons>

Zostrihy/pozvánky odborných webinárov VÚDPaP-u [Webináre » VÚDPaP \(VÚDPaP.sk\)](http://www.vudpap.sk/webinare)

Odborné konzultácie pre špeciálnych pedagógov [Konzultácie pre špeciálnych pedagógov » VÚDPaP \(VÚDPaP.sk\)](http://www.vudpap.sk/konzultacie)

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

ŠTANDARDY
NÁRODNÝ PROJEKT

Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie
k inklúzii a úspešnosti na trhu práce